

Egy határozat... 15 krajczár; többesrét... 10 krajczár.

HIRDETÉSEK.

Kiadó-hivatalunk számára hirdetőnyelket elfogad... Oepplik A. Wollszale Nr. 22.

1877. Őszi és téli idény! Legolesőbb és legnagyobb... POSZTÓ-TÁR... Budapest, új bécsi-utca 6. sz.

Köszvény-vászon... A németországi gyógyászati ügytársulatok által megvizsgált... Hufeland hírneves orvos mondja...

ÉLET-ITAL, kitűnő házi-szer... SÓS-BORSZESZ... Brázy Kálmán... Budapest, Irda és központi főraktár...

Az ismeretes porosz Louisenglück... szalon-köszvény... Gutmann testvérek... ZWEIG LAJOS, mérleg-utca 3. sz.

Temesváry Móricz... Figyelmeztetés sérvbajokban szenvedőknek!... Schottola Ernő és Neoschil, Budapest, váci-utca és Gizela-tér sarkán...

Giliszta-csokoládé... Mint biztos hatású giliszta-ellenes szer... 1 db ára használati utasítással 10 kr. o. é.

WALSER FERENCZ... első magyar gép- és tűzoltó-szer-gyár... Budapest, Irda és központi főraktár...

NEMZETI NAGY KÉPES NAPTÁR 1878-ik évre... Szépirodalmi és ismeretterjesztő tartalommal... Tizedik évfolyam. — Ára füzve 1 frt.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK... Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG... Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK...

41. szám. — 1877. Budapest, október 14. XXIV. évfolyam.

TIZIAN.

KÉT évszám ama ritka (művészek életében kétszeresen ritka!) adatot állapítja meg, hogy Tizian 99 évet élt... „A híres Tizian” — írja egy 1662-ben Velencében — névtelenül, de valószínűleg egyik tanítványa...

TIZIAN. (SAJÁT FESTMÉNYE UTÁN.)

Husz éves volt, mikor a kezdet és a technika nehézségeit legyőzve, már saját szárnyán kezdett repülni a fiatal sas. Mikor az új század, a XVI. beköszöntött, s ő 24 éves volt, már az első rangu mesterek közé tartozott; úgy, hogy mikor 1505-ben a német kereskedők áru-csarnoka a Canal Grande-n leégett, a nagy tanács reá és Barbarelli György (közönséges nevén Giorgione) társára bizta az újra épített csarnok előreszének freskókkal ékítését. Hire Velencén túl hatván, más városok is megtisztelték megbízásaikkal, mint Vicenza Padua; Velence pedig az állam első művészt megillető — s 120 arany évi díjjal összekötött — tisztelbéli állásra emelte, s a Szent-Márk templomabeli mozaik munkák felügyelőjévé és a dogék arcképfestőjévé nevezte ki, és a török háborúk költségeire minden polgárra kivetett adórovattól egyedül őt mentette föl. Az olasz fejedelmek sem voltak fukarok a reá szórt kitüntetésekben. Ferrarai I. Alfonz meghívta őt udvarába, s egész sor képet festett vele, köztök a világhírű „adó-garast” is, mely ma a drezdai kir. képtár egyik fődísz. Itt ismerkedett meg Ariostóval is, a ki „Orlando furioso”-ja XXIV. énekében magasztalólag emlékezik róla s vele benső barátságot is kötött.

Velencébe visszatérte idejére esnek „Mária üdvözlése” s a „Madonna a szent gyermekkel és szent Miklóssal” című híres képei, mely utóbbiról Pordenone azt mondta, hogy a művész nem festéket, hanem húst tett a vászonra; továbbá „Ker. János a pusztában” s mindenek fölött a „Mária mennybe menetele”, az összes művészet egyik legfelségesebb alkotása, a színkezelés valódi csodaműve, melynek párja nincs a világon. E kép Tiziant a színek első mesterévé teszi, s érte a művészt, a magasztalással éppen nem fukar Michel-Angelo „a természet nagy megbizottjának, az egyetemes művészek, a festő névre egyedül méltónak” nevezte. X. Leo Rómába, I. Ferencz Párisba a leg-hízelgőbb ajánlatokkal s anyagilag legkedvezőbb föltételekkel csábították, de nem bírhatták rá, hogy tulajdonképi hazáját, művészete s hirne bölcsőjét, Velencét, odahagyja.

„Péter martir-halálában”, e nagy festményben, melyen Algarotti szavai szerint a legnagyobb mesterek a legkisebb hibát sem bírtak találni, mint tájfestő is nagyinak mutatta magát. Egyéb történeti festményekben is nagy sulyt fektetett a tájképi részletekre, különösen a hátterekre; s ki van mutatva, hogy e részben szülőföldéről, a Cadore sziklából völgyeiből vette első benyomásait s merítette tanulmányát.

Mikor V. Károly 1530-ban Bolognában VII. Kelemen pápával találkozott s magát általa császárrá koronáztatta, Tiziant is meghívta oda s ült neki, hogy a kor első mestere fesse arcképét. A kép annyira sikerült, hogy mikor egy oszlopos csarnok bejáratánál kiállították, az udvaronczok földig hajoltak előtte, azt vélve, hogy urok maga áll előttök. A császárnak is annyira tetszett a kép, hogy még ötször vagy hatszor festette le — mindig újra ülven neki — magát Tiziannal; (ismertes adoma, hogy a művész egy izben elejtén ecsetét, a császár maga hajolt utána s adta fel azt neki.) A kor több nagysága, I. Ferencz francia, II. Filöp spanyol, I. Ferdinánd magyar, II. Eduard angol

királyok, II. Szolimán szultán, két velencei doge, három pápa (II. Gyula, VII. Kelemen, III. Pál), továbbá a mantuai, ferrarai, milánói, savoyai, florenczi herczegek is ülték neki. A császár öt örökös pfalzgróffá, az aranygyapjas rend vitézévé s nemessé tette. Szinte nélkülözhetetlennek érezte már a művészt, s azt mondta „büszke rá, hogy őt Tizián ötször halhatatlannította” — mint az udvaroncznak, a ki megbotránkozott volt, hogy a művész ecsetét fölemelte, azt felelte „Tizián méltó rá, hogy császárok szolgáljanak neki”.

Róma, az örök város, még nem láthatta falai közt a halhatatlan művészt. 68 éves volt, mikor az urbinói herczeg egész udvarától kisérve, először ment oda. A pápa s a római főrangúak vetélkedtek a művészvilággal, kitüntetésében. A pápa, nem adhatván semmit magának a művészek díszösége emelésére, fiának ajánlott fel egy püspökséget; de az apa azt visszautasította, tudván, hogy fia méltatlan reá.

A pápától ismét a császár vette át a művészt. Kétszer kelle, tél-víz idején utaznia. Először a birodalmi nagygyűlésre, hol Luther és a reformatorok nagy vitái tárgyalattak; s hol Károlynak gondolt homloka boruját a világhírű „Ecce Homo”-val s egy gyönyörű „Venusz”-szal oszlatta el; másodsor ismét 1550-ben, mint már 72 éves ösz, a mikor a császár Innsbruckba is magával vitte s alig akarta elbocsátani magától. Nem is látták viszont egymást. Nehány év múlva a császár búcsút vett a világtól, a st.-juste-i kolostorba vonult s 1558-ban ott végezte be viharos életét. Vele letűnt Tizián életének napja is. Öreg volt, bele fáradt az életbe; magányt keresett s nyugalmat a kitüntetések helyett. 97 éves volt, mikor a dícsőség s fejedelmi kegy még egyszer benézett házába, III. Henrik francia király szeméjében, ki őt fölkereste, hogy magához hívja. A művész azonban megköszönte a király ajánlatát, de nem fogadta el. Velencében kívánt meghalni.

Nem soká kelle már várnia. 1575-ben egy trienti ember bevitte a pestist Velencébe, mely ott két évig dühöngött s 61 ezer embert söpört el. Ezek közt volt a 99 éves Tizián is.

Neje majdnem félszázaddal megelőzte a halálban: egyetlen leánya is korán halt el. Fiai közül Horác, jeles festő, apját csakhamar követte, a pestis áldozata lón szintén; míg Pomponio, kibén kevés öröme volt, ugyanaz, kit a pápa püspökké akart tenni apja kedvéért, s valóban kanonokká is tett, jóval túlélte apját.

Tizián velencei volt minden ízében. Alakjai arczában, ruházatában, mozdulataiban a korabeli Velencéé lehet ismerni mindenütt. De a színek kezelésében s különösen az élő test és hus festésében, nem csak a velencei iskolának, hanem a világ minden festőinek ő a mestere. Alakjain a bőr oly átlátszó, a hus oly eleven, hogy a vért szinte látni véljük, hogy foly az ereken. Valószínű, hogy először nagyon világosan festett s a világos alapra ismételve s rendkívüli aprólékos gondal rakta föl színeit. A nagy mesterek közül talán ő az egyedüli, kinek képén tanítványai nem dolgoztak; egészen saját keze művei. Azért iskolájából aránylag kevés jeles művész is került ki. Utánzói száma azonban nagy; csodálóié még nagyobb: az egész világ.

A szegény leány vigasztalói.

Runeberg költeménye.

Nincs nekem, oh nincsen, mint sok egyéb lánynak, Nincsen atyám, a ki nevémen nevezne, Nincsen anyám, a ki aranyának hívna, Se bátyám, ki terhet hordani segítne, Se néném, ki néha meg-megözörögatna!

Ott, a hol a mások teheneit őrzöm, Fenn magas oldalon, mélyen az erdőben, Reggeltől napestig a szabad ég alatt: Ottan, atyám nékem szakállas fenyőfa, S kortól görnyedező nyírfa anyám nékem: A fekete rigó én fűtestvérem S húgom a mezőn nőtt halvány lilionszál.

Ha a hideg zápor megered szakadva, Akkor a fenyőfa elfödöz ágával; Hogyha heve éget a nap sugarának, Akkor a nyír fogad hűves árnyékába; Ha szomorun állok búsan a mezőben, A rigó vigasztal egy-egy fűtütly engem, S nyájában int a rét gyenge virágszála. Ezek az egyetlen kedveseim nékem, Más öröme nincsen semmi a szegénynek.

Svédből

György Vilmos.

NE NYULJ HOZZÁM.

Elbeszélés.

Irtta: **Jókai Mór.**

(Folytatás.)

IV. A bűvös tükör.

Eljött pedig Károly napja, a mit Karpornakéknál nagy fényvel szoktak megünnepelni. Az egész vármegye színe java össe szokott gyűlni erre a napra anélkül a háznál, a melyhez a legnagyobb tisztelet és közszeretet volt csatolva.

Minden neme a vendégszeretnek gyakoroltattott írt; csak kettőt nem lehetett kapni a háznál: cigányzenét, meg kártyát.

Azért mégis a legjobb multságok közé számították a Körtvélyesen töltött Károlynapokat. Az egész vármegyéből összegyűltek a szép leányok, deli legények, s a bohóságoknak ilyenkor szabadalma van. Maga a házi ur, az alispán, a hogy a zöld asztalnál el tudott kormányozni egy egész vármegyét, hogy a többinek csak írni kellett, a mit ő diktált: ugy el tudta saját házában is mulattatni az egész vendégsereget a lakoma alatt kedélyes adomáival, a miket a legünnepélyesebb komoly ábrázattal adott elő, mintha a legáhitatosabban szomorkodnék a gyász történet fölött; a míg a társaság hangversenyt kaczag körülötte. Lakoma után pedig ő volt a társasjátékok rendezője. S azok fölségesen sikerültek mindig. Változatosság kedvéért aztán, hogy minden szivvel vágy ki legyen elégitve, este felé egy kis hazard játék is meg lett engedve.

Tudniillik lutri.

Előhozták a táblákat, meg a hozzájuk való négyesögletes üvegdarabkákat s aztán játszottak nagy pénzben: krajczárban.

Nem kell tréfára venni a dolgot; a krajczár nagy pénz volt akkor. A jelen ivadéknak fogalma sincs arról, hogy mi volt az igazi krajczár? Az nem ilyen inséges krajczár volt, mint a mostani, hanem tekintélyes, derék ércdarab, széles és köpczös. Egy krajczárért kapott az ember fél zsemlyét, egy pohár pálinkát meg egy darab szalonát hozzá: egész reggelit; s a jó gazdasszony, ha a koldusnak egy kraj-

czárt adott, felet visszakért belőle. Még az én időmben is megvoltak ezek a becsületes igazi krajczárok: már akkor vastag krajczároknak hitták. Az a historiai hagyomány róluk: hogy dicső emlékeztető Mária Theresia királynőnk hozta volna őket létre. Az a kegyes szokása volt ugyanis az uralkodónéknak, hogy valahány kolduló barát tartotta eléje a perselyét, abba mindig egy aranyat vetett. A királynő akkori kancellárja (nagy Sparmeister lehetett!) ezért alázatos remonstrációt tett a legmagasabb urnó előtt, azt proponálva, hogy elég lenne a barátnak — egy krajczár is. A koronás hölgy ekkor verette aztán ezeket a vastag krajczárokat; de a saját használatára olyanokat készíttetett, a miket kétfelé lehetett srófolni, ugy hogy a bel-sejükben egy körmőzsi arany elfért. Így osztotta azontul a maga szegényjei között krajczár álarcz alatt az aranyokat. Nekem is akadt a kezembe egynehány ilyen szét-nyitható krajczár; de biz abból már mind kiszédtek az aranyakat a — jezsuiták.

A társasjátékoknál biz ott csokolódtak is; de hát nem volt az baj. Egy nyilván adott csók nem olyan veszedelem, mint egy titokban adott kézszorítás. Hanem ebben az egy dologban ravasz volt a házi gazda. Tudta jól, hogy ez a multság mind a vendégei rovására megy; ő neki nem kerül semmibe. A szép Nyenyulhozzámól nem kap senki még csak egy olyan piczike csókot sem, a mekkorát az estelepke szender szokott osztani az estikéknek. Ugy vigyáz az magára, hogy azt ugyan soha meg nem zálogolják.

Megközelíthetelen vár az!

János bátya azonban gondolt ki valami stratagemát, a mi vetekedett a trójai ló ötletével: azt elő is vette.

Volt egy rendkívül csuf ábrázatu esküdt a vármegyében, a mellett igen jovialis fizkő, a ki minden tréfára kész volt. Erre volt bízva a feladat. Pohárnak hitták. (Háry volt ugyan az igazi neve, hogy mért egészítették ki eként? azt nem lehet kitalálni.)

— Nekem egy új ötletem van: szólalt fel János bátya, miután már az ismeretes haragszomrádot mind végig játszották: a „tükör-próba”.

— Folyamodó adja elő alázatos indítványát; monda az alispán, ki nagy kedvelője volt e szakmában az új ötleteknek.

— Hát a tükör-próba abból áll, hogy egyike az uraknak leül egy székre: annak a vállára illesztetik egy üres tükör ráma, ugy hogy az ábrázatja kilátszik belőle. Ebbe a tükörbe nézve kell minden hölgynek a fésűjét a lebotott kontyába ismét visszazúzni, — férfinak pedig a kibontott nyakkendőjét újra eszokorra kötni. A ki elneveti magát, zálogot ad!

„Hisz ez semmi!” hangzott fel az indítványra minden oldalról a lezúgó ellenmondás.

— Engedjük az indítványozónak kifejezni az indokait.

— Nekem csak egy argumentumom van; de „ad hominem”. Legyen a tükör Poháry esküdt barátunk.

Ez egyszerre megfordította a hangulatot.

„Nagyon jó lesz! Elfogadjuk!”

— Poháry, de eadem, esküdt úr ex-minittáltatik az „oculátára”, — hangzott az alispán komoly intezkedése.

Már az az igaz, hogyha valakinek hiva-

tása volt arra, hogy az ábrázatját tükörül kölcsönözze oda másoknak, ugy az csak Poháry esküdt lehetett. Ennek minden vonása ugy mozgott, hogy ha akarta hosszú képe volt, ha akarta gömbölyű, minden satyrt egyesített magában, s különösen nagy adománya volt abban, hogy más embernek a felszégéseit remekül tudta utánozni. Csakugyan megtalálta mindenki a saját képmását abban a rámban, a mibe Poháry feje volt foglalva, csakhogy borzalmasan eltorzítva; a milyen hős, hegyke, pajkos, vagy nyalka urfi jött eléje, éppen olyant adott ő vissza, s kivált azoknak volt jaj, a kik szép fiuknak tartották magukat, s ezt a deli morikálást hü kinyomatban találták meg az ő ragyabunkó rut cifferblattján. Egy se állta az meg, hogy el ne nevesse magát, a míg a nyakra-valóját megköti csokorra, s örömet is fizette a zálogot; tudva, hogy csók lesz annak a vége. Mert hiszen a hölgyseg meg még kevésbbé állta ki a próbát. A hölgyek különben is hajlandóbbak a nevetésre. A konty-feltüzés egynek sem sikerült. (Megjegyzendő, hogy ez éppen ötven esztendővel ezelőtt történt, a mikor a hölgyek hajviselete abbnál állt, hogy hajukat három ágra befönták s azt egy magas „giraffe” fésűvel feltűzték: lehetett e tréfára meginvitálni őket minden veszedelem nélkül, a mi mai világban már nem menne háztető-szétbontás nélkül.) Tehát egytől egyig mind zálogot adott. Ez eleven tükör a belenző hölgynek mind mosolygó, édes, nyájias képet akart mutatni, a mitől még borzasztóbb lett. Nem állta azt ki senki nevetés nélkül. Még a házi ur maga is kijött a phlegmájából, s ember emlékeztetére először látta és hallotta őt valaki nevetni. Ámbár az is csak olyan nevetés volt, hogy összeszorította az ajkait, s aztán a fejét meg a vállát rázta s valami hangot hallatott, a mi hasonlít az apróra vagdalt köhögéshez. Ez is sok volt tőle.

Most került a sor a hölgykoszorúból (sorshuzás szerint) a szép Nyenyulhozzámra. Szakasztott apja! Ezt se hallotta senki kaczagni soha, csupán mosolyogni látta, ha látta. Nem is arra való volt ezek a piczi ajkak, hogy kaczagásra szétvonuljanak, titkolták a rájuk bízott igaz gyöngy-sorokat.

Jolánka odalépett a tükör elé, s a játék szabálya szerint ő is kivonta hajából a magas cifra elefántesont fésűt.

Az elbámulus hangja zendült fel köröskörül. Az volt aztán a haj! Lágy aranyból, megtömörült napsugárból, térdhajlásig omló drága fonadék.

Maga a tükör is ugy elámult bele, hogy elragadtatásában a szája nyitva maradt, s a szemöldökei felszaladtak a homloka középeré. És ilyen elbájt alakban még nagyobb nevetés volt rá nézni.

De minden emberi lehetőséget felül-múlt a tükör abban a pillanatban, a midőn a szép Nyenyulhozzám a ráma közepébe nézve, azt a gyönyörű hajtekerest ismét felcsavarta a fejére, hogy a fésűvel letűzze. A többi hölgyeknél sehoggy sem sikerült ez; mikor az ember nevet, nem tudja a kezét a feje fölé emelni. A tükörbeli arez extasisban volt; szemeit az ég felé for-gatta s ajkait üdvmosolyra vont a szét. Az egész vendégsereg jobbra-balra dült a kaczagástól.

De a szép Nyenyulhozzám nem nevette

el magát. Szelid komolysággal feltűzte a kontyot a fejére s még azután egy nyájias, lekötélöz mosolylyal is köszöné a tükörnek a szíves szolgálatot.

Letta riadó taps utána.

— Tudtam én, hogy az én Nyenyulhozzámomat nem csókolja meg senki! kérkedék diadalmasan a házi gazda.

— Megálljunk csak urambátyám, nem addig van az, szólt bele Virágossy János. A statutumoknak codicillus is van, a mely eképen szól: „ha pedig akad a hölgyek közül egy, a ki megállja a próbát nevetés nélkül, az annak a férfinak ad egy csókot, a ki szintén megállhatta, hogy komolyan maradjon.”

Letta erre nagy zendülés a fiatalság között! A kik már lenevették magukat, azok debaccháltak, hogy ha ők azt tudták volna, magukat a világtól el nem röhintették volna, valamennyi Demokritból mind Heraclit lett volna, a kik pedig hátra voltak, szörnyen nekitürköztek, hogy milyen erősen ki fogják állni a próbát, ezt tudva!

De a tükör is kettőztetett igyekezettel működött, s minden praktikáját elővette, hogy áldozatának jó kedvet csináljon. Egy nyurga savóképű patvarista azzal akart rajta kifogni, hogy feléle forgatta a szemeit, s a holdvilágba akart felmenekülni előle; míg aztán a tükör részéről egy mennydörgő prüsszentés le nem rántotta az égből, mire a fiu sirva fakadt, s ráfogták szegényre, hogy nevet.

János bácsinak is ki kellett próbálnia saját találmányát. Ő is kemény legény volt és igen flegmatikus kedély. Olyan erős vonásai voltak, hogy azokat elébb kulesesal kellett volna felhuzni mint az óraművet, ha azt akarta volna valaki, hogy nevetést mutassanak. A bajusza is hosszúra és hegyesre volt kifenve, a mi nőveli a szilárdság kifejezését. Hanem volt a jobb szemöldökének egy megszokott rándulása, a mi ugy jött ki, mintha intene valakinek. Nem egy engedelmes szívű patvaristát kiküldött már ezzel a szemöldök-rándítással a szobából; sőt azt mondják róla, hogy egyszer a templomban a legatust is kiszóltá a papi székből, hogy az oda ment hozzá: hogy „mit tetszik parancsolni?” A tükör szemközt intett a szemöldökével a közeledőnek, s János bácsi kapitulált: összeszidta a csuf pófáját az incselkedőnek s beadta a maga zálogát.

Csak Tivadar volt még hátra: a hogy ez János részéről furfangosan ki lett fundálva.

Erre már minden ember irigy volt. Már csak azért is, mert legszebb legény volt a társaságban. Aztán meg az egész játék alatt olyan komolyan viselte magát, hogy az valóságos botrány volt. Mintha előre gyakorolni akarta volna magát az ösztön leküzdésében; vagy mintha ez az egész körülvevő világ nem létezett volna rá nézve: olyan közönyösen viselte magát; csak akkor villantak nagyot a szemei, mikor a szép Nyenyulhozzám állt a torztükör elő. Annak a diadalát a magáéval tartotta azonosnak.

— Dejszen grimaszolhatsz az én szemem közé, — mondá, rákerülven a sor, a tükörnek — nem nevetetisz meg engemet.

A tükör pedig ezuttal éppen nem csinált a szemébe néző előtt fintorpo-fákat, sőt inkább igen komolyan beszélt hozzá.

— Dehoggy nevetetlek én meg tégedet, kedves jó pajtásom. Ismerem a szívfájdal-

Suvaloff herceg. Károly fejedelem. A csár. Miklós nagyherceg.

A HÁBORUBÓL. — A CZÁR ÉS KÖRNYEZTE GORNI STUDENBEN.

maidat. Gyógyítsa be a te orvosságod. Recipe: oscula Impatientis Balsaminae. El ne nevesd magadat: kérek az egekre! Gondolj valami szomorú dologra. Gondolj rá, mikor szegény jó öreg anyád nyolcvankilenc esztendőskorában, oda ültetett maga mellé, s megevett éjszakára egy

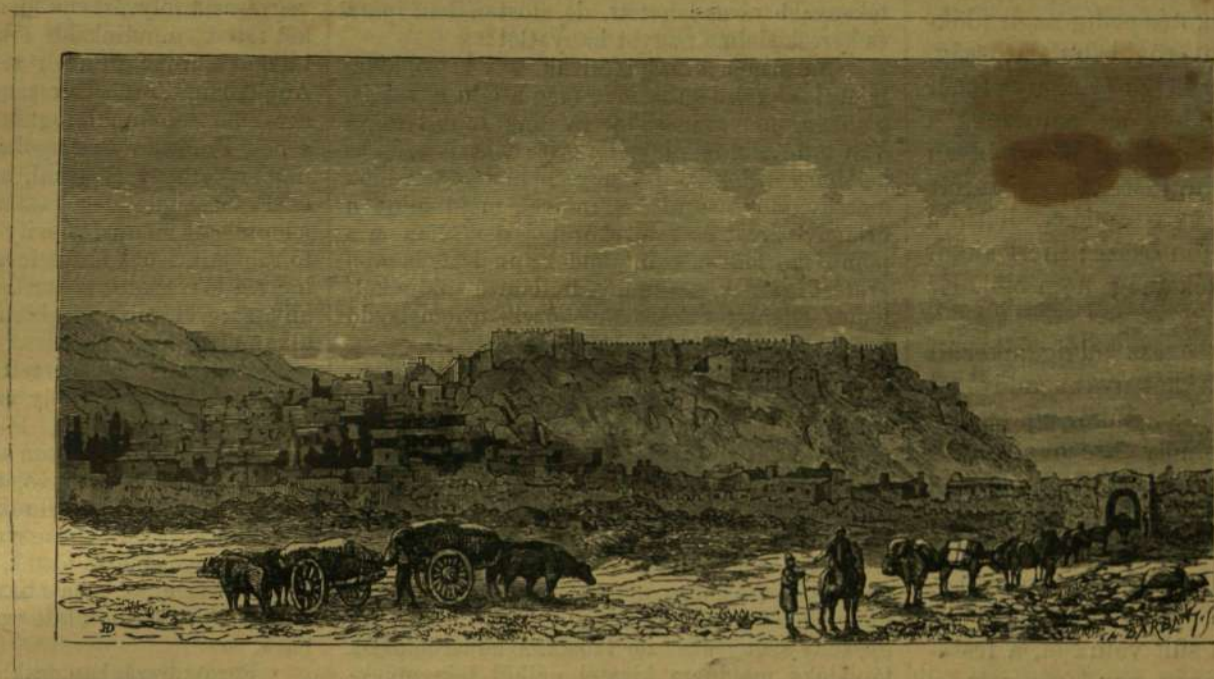
tál czujspájt, te csak vártad, hogy majd neked is ad belőle, de csak nem adott, hanem felfohászokodék: „látod kedves Tivadarkám, milyen mulandó ez a földi élet.“ (S hangjában remekül utánozta az öreg asszonyságot.) — Vagy gondolj valami nagyszerű eszmére! Mikor Döbrögi

fellelkesül a görögökért s elmondja a szabadsághősök vitéz tetteit. Gondolj Kolkotronira, gondolj Miaulisra.

Tivadar erre a biztatásra sem nevetett. Pedig mint tudva van, legnehezebb megállni az embernek, hogy ne nevéssen, ha kéri, hogy ne nevéssen.

JOLANKA A BÜVÖS TÜKÖRHÖZ LÉPETT. (JÓKAI MÓR ELBESZÉLÉSÉHEZ)
Jankó János rajza.

TÖRÖK-ÖRMÉNYORSZÁGBÓL. — HASZSAN-KÁLE.

TÖRÖK-ÖRMÉNYORSZÁGBÓL. — TATIVAN FALU.

A HÁBORUBÓL. — KARAHASSZANKÖJI CSATA: A TÖRÖK GYALOGSÁG ROHAMA KIZILA FALU ELLEN.

— Homályosan sejtem; — felelé Ben-Zouf.
— Tudd meg tehát, hogy Krisztus urunk születése óta nem telt még el annyi perc; és ha egy milliárd frankkal lett volna adós minden perczben egy frankot olvastál volna le, Krisztus születése óta még nem lennél kész a fizetéssel.

— Ojé!
— Már ha egy milliárdot még ezerszer veszs, az egy billió; egy billiót ezerszer az egy trillió; egy trilliót ezerszer az egy quadrillió és így tovább. Képzeled?

— Nem igen.
— Ne busulj, nálad okosabb emberek sem igen tudják elképzelni. Kiszámítani: az sokkal könnyebb.

— Hát a föld milyen nehéz? Tudják?

— Hogy ne! Öt-ezer nyolczszáz hetvenöt sextillió kilogramm; a mit 25 számjeggyel ír-nánk le.

— S a hold?

— Hetvenkét sexti-lió kilogramm.

— Csak! — szolt Ben-Zouf megvetőleg.

— Hát a nap.

— Két nonillió.

— Persze, közelitő-leg?

Ben-Zouf már gúnyolódott is.

— E szerint, — folytató a tanár, — visszatérve az előbbiekre, a földön minden tárgy kétszer oly súlyos, vagy is a föld kétszer oly erővel vonja, mint a Gallia.

Egynek véve a föld vonzását, vagy is valamely test földi súlyát, ugyan az a hold felületén 0-16, a Jupiteren 2-45, Marseon 0-5, Merkuron 1-15, Vénuson 0-92, a Napon 2-45. Mert a súly: az úrmérték és a tömörség összevetéséből ered. A Gallia úrmértéke tizenegyszerese kisebb a földénél, de tömörsége kétszerese nagyobb s így tömege, vagy is a súly rajta csak hétszerese kisebb mint a földön.

Ezt már Ben-Zouf igazán nem értette. De azért nem adta meg magát, s még egy új kérdést intézett a tanárhoz.

— Ugyan kérem, nem tudná megmondani, hogy mi fajta kő vagy érc ez, a miből a Gallia áll?

— Talán, — felelt a tanár. — Ez anyag színe, sajátos tömörsége, mely 10 (a vízhez képest) — merném állítani, hogy az anyag nem kevesebb valami, mint —

— Mint? — kérte egyszerre mindegyik hallgatója.

— Mint arany-tellur; oly vegyület, mely a földön is előfordul, és ha nem cszlódom, 70 rész tellur s 30 rész arany tartalom van benne.

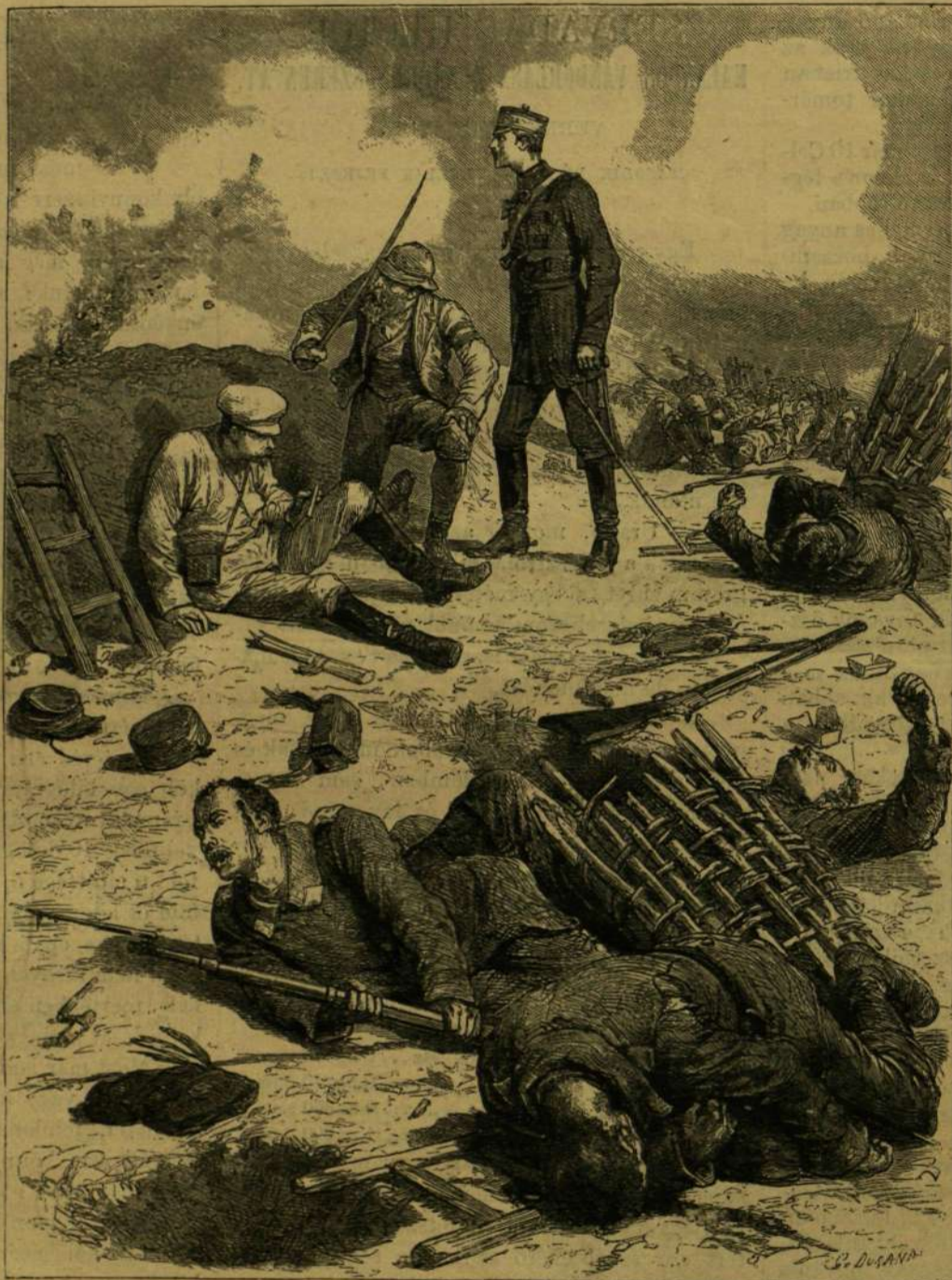
— Harminez százalék arany! — kiálta föl Servadac kapitány. — Valóságos arany üstökös.

— A híres Maupertuis ezt nem tartotta

lehetetlennek, a nélkül hogy a Gallia létezéséről csak sejtéssel is birt volna.

— E szerint, — mondá Timaseff gróf, — ha a Gallia a földre talál esni, gyökeresen megváltoztatja ott a földviszonyokat; miután jelenleg a földön csak huszonkilenez milliárd négyszáz millió frank értékű arany van forgalomban.

— Ugy van, — felelé Palmyrin; — üstökösöm tömegében pedig, földi mérték szerint kétszázötvenegy quintillió négyszázharminczhárom quadrillió négyszázhatvan trillió kilogramm súlyban körülbelül hetvenegy quintillió tiszta aranyérez van. S miután egy kilogramm tiszta aranyból háromezer ötszáz frank értékű pénz lehet verni, ez kerek számban kétszázötven-

A HÁBORUBÓL. — ANGOL HIRLAPTUDÓSÍTÓK A GRIVICZAI ERŐDNÉL.

hat sextillió frank áru aranypénzzel növelné a föld arany-forgalmát.

— És akkor az arany értéke zeróra fog leesni; s akkor fogják még csak „silány érc”-nek nevezni!

A tanár ez utóbbi észrevételt már nem is hallotta, mert összeszedve műszereit, büszkén, mint a ki dolgát a legjobban végezte, odahagyta a termet.

— De hát, — kérde Ben-Zouf, — igazába mire valók ezek a nagy számok, melyekkel a tudós ur oly könnyedén hajgázol?

— Igazában semmire! — felelé Servadac, s épen ebben áll ártatlan varázsuk!

(Folyt. követc.)

Egyveleg.

Halottégetés nagyban. Egy vállalkozó szellemű angol magát a Vezuvot szeretné halottégető kemen-czének fölhasználni. Az európai szárazföld minden államából vasutvonalok vezetnének a hegy lábához s minden halottat oda szállítanának, hol aztán tömegestől dobhatnák azokat a tűzhányó hegy kráterébe.

Kleopatrá tije a tengeren. Az egyiptomi alkirály ajándéka szept. 21-én indítottatott utnak Alexandriából. Erre Vivian főkonzul a következő jelentést küldte Derby lordnak: „Mylord! Tegnap bocsátottam vizre a „Kleopatrá” nevű vess hengerhajót, mely a Kleopatrá tífjének nevezett obeliszket tartalmazza, az egyiptomi hivatalnokok, az idegen követek s az egész alexandriai angol község jelenlétében. Az ünnepegyességen nagy volt a részvétel. A henger a tengerre gördítés szerencsésén véletlene óta a dockban volt, de minden kár már teljesen kijavított; a hajóhoz kajút, kormányzókészülék és árboc függesztetett, úgy hogy az teljesen készen áll a tengeri utra. A „Kleopatrá” elől mintegy 9, hátul 10 lábnyira súlyed a vízbe s elég könnyűnek látszik; de habár szilárdítására két gerenda alkalmaztatott, általában attól tartanak, hogy a nyílt tengeren nehezen fog gördülni, s a kormányrudat sem látszik rendesen követni. Egy tiszt s hat ember felügyelete alatt fog állani. Ezek a viharos időjárás a vontató hajót elválni kényszerítene a „Kleopatrá”-tól, az utóbbin maradnak, míg őket Dixon mérnök a vontató hajón fogja kísérni. Holnap reggel hagyják el végkép Alexandriát s azt tartják, hogy szép időben három hét alatt Angliába érnek.”

A római hierarchia. A „Republique Française” érdekes statisztikai kimutatást közöl a katolikus egyháznak IX. Pius pápasága alatt való gyarapodásáról. Uralkodása alatt IX. Pius pápa 29 székesegyházat, 130 püspökséget, 3 mellius dioceseost, 3 apostoli delegatiót, 32 apostoli vikariatus s 15 apostoli praefekturát alapított. Európában jelenleg 595 püspök-

ség és érsekség létezik, Amerikában 72, Afrikában 11, Ázsiában 10, Ausztráliában és Polynéziában pedig 21. Van ezeken kívül a világi papoknak 53, szerzeteseknek 15 és a kolduló barátoknak 14 rendje. A Vatikánál tizenhárom állam van képviselve: Ausztria-Magyarország, Franciaország, Spanyolország, Bajorország, Belgium, Brazília, Chili, Peru, Costa-Rica, Nikaragua, Portugalia, Paraguay és Monaco. Másrészt pedig a pápát képviselik apostoli nuntiusok, delegatusok vagy ügyvivők Párisban, Bécsben, Madridban, Lissabonban, Münchenben, Brüsszelben és Haagban — egy apostoli internuntius Braziliában, egy egyszerű apostoli delegatus San-Domingóban, Haytiban s Venezuelában, egy hasonló állás Középamerika, Kolumbia és Peru számára jelenleg üresedésben van.

Képek a harcztérről.

A császár tábornokai körében.

Az orosz császár s néhány főbb tábornokát feltüntető csoportozatot Duschek bukaresti fényképész vette le Gorni-Studenben, a dunai orosz hadsereg főhadiszállásán. Rajzunk e fénykép után készült. Ott látható Károly, Oláhország fejedelme, ki voltaképen alig tekinthető orosz tábornoknak, de miután a törökök Plevnánál az orosz hadsereggel együtt az ő kis csapatát is kegyetlenül elpáholták, megérdemli, hogy az orosz tábornokok közt helyet foglalhasson. Mindjárt mellette *Nikolaj* nagyherceg látható, a császár fivére s az orosz hadsereg főparancsnoka. Ott van továbbá *Szucroff* tábornok, az ősz hadas-tyán, s két fiatal főtiszt, *Szergiusz* nagyherceg és az ifjabb *Nikolaj*, kik elég korán kezdik tanulni gyakorlatilag is a hadviselés zordon mesterségét. A császár Károly fejedelem és Nikolaj nagyherceg közt a kép közepén foglal helyet.

Fénykép után készülvén e kép s a nap-sugár, mint tudjuk, nem hazudik, — érdekes észrevételre nyújthat alkalmat a csoportozatban kivált a császár alakja, melyből némi valószínűséggel lehet következtetnünk a minden oroszok hatalmas urának akkori lelki állapotára, midőn a fényképész gépe előtt ült.

A császár alakjában nincs semmi fejedelmi, semmi büszke, semmi méltóságos, — sőt még katonás jellemvonás sem igen van. Összegörnyedve ül, mintha valami súlyos teher nyomná vállait, míg komoran maga elé néző tekintete mindent inkább kifejez, mint — diadalitasságot.

Annyi bizonyos, hogy a császár kedélyállapota az ő helyzetében nem lehet rózsaszínű, a kiontott vér nem pirostja meg, de befeketi. Csak-hogy ilyenkor aligha volt nagy tapintatosság ily mély leveretést mutató arczezal a fényképész elé állani s a közönség elé eresztetni a császár arcát, melyről sok oly dolgot leolvashat a világ, a mit tanácsos lett volna titokban tartani.

A karahasszankői csata.

Mehemet Ali pasa augusztus 30-dikán vívta Karahasszankő mellett a Lom partján azt a nevezetes csatát, melyben a czarevics hadserege az első nagy vereséget szenvedte. E nagyjelentőségű csatának egyik legfontosabb mozzanata volt az a támadás, melyet a török gyalogság Nedzsib pasa vezérlete alatt Kizila falu ellen intézett. E falu egy szép völgynek szűk bejáratánál fekszik, melyet az oroszok hatalmas földműveléssel erősítettek meg. Hátukat meglehetősen magas hegylány fedezte. A csata itt a legelkeseredettebb volt, mert az oroszok igen kedvező állásokban voltak, melyeket csak életök árán akartak földadni. A török katonák folytonosan tüzeltek és úgy nyomultak előre. Egyszer aztán egészen váratlanul roppant heves rohamot intéztek a sánczok ellen; a támadás oly iszonyu volt, hogy az oroszokat egészen zavarba hozta. Végre borzasztó vérgengsz után sikerült a törököknek az oroszokat kiverni hadállásaikból. Ekkor már csak a szuronyok működtek, tehát ember ember ellen harcztolt, s a személyes bátorság visszanyerte jogait, melyek a mostani messze hordó tüzi fegyverek mellett csaknem veszendőbe mentek. Bámulatos, kétségbesett bátorság volt ez a törökök részéről, s nagyon lehangolta és zavarba hozta az ellenséget. Az oroszok ekkor egy bolgár temetőbe vonultak vissza, mely egy erdő szélén feküdt. A törökök itt megint előbbi harcsmódjokat vették elő; feltérdre ereszkedve tüzeltek egy darabig s akkor ismét szuronyt szegezve támadni kezdetek. Kétszer verték vissza rohamukat az oroszok, de a harmadik elől mégis kénytelenek voltak visszavonulni s a harcztér eme részén az ütözött sorsa el volt döntve, még pedig a törökök javára. Így történt ez a csatater többi pontjain is.

A griviczai erődben.

A plevnai ütközetek között a legvéresebb volt a szept. 11-iki, midőn az egész orosz-oláh sereg megróhanta a török sánczokat s visszaverté magok az oroszok bevallották, hogy e kísérletök 16,000 embernyi veszteségükbe került. De valami eredménye mégis csak volt rájuk nézve s rohamnak. A táviró azt jelezte volt, hogy a román hadak elfoglalták a griviczai

erődöt, Ozman pasa előretolt védművei közül a legerősebbet. Később kiderült ez állítás valót-lansága. Foglaltak ugyan el erődöt, de nem azt, hanem egy kevésbé jelentékeny védművet, mely erősen ki van téve a tulajdonképi nagy-erőd ágyúinak.

Rajzunk Wellesley ezredest, a muszka táborban levő angol katonai attaché-t s egyzers-mind az Edinburgban megjelenő „Scotsman” című lap harcztéri tudósítóját és a londoni „Graphic” című képes heti lap rajzolóját tünteti föl, a mint a kisebb griviczai erődöt a muszka-oláh csapatok által történt elfoglalása után meglátogatták. Hogy mily borzasztó áldozatok árán sikerült az egyesült muszka-oláh ostromló csapatoknak a rögtönzött erődöt hatalmukba keríteni, a plevnai harcok történetéből eléggé ismeretes. A törökök a támadókra romboló tüzet szórtak a szomszéd erődből. E borzasztó tüzelés akkor sem szűnhet, mikor Wellesley és a rajzó az elfoglalt erőd meglátogatására vállalkoztak. Igazán életveszélyes vállalat volt. Mintegy 600 yardnyi védtelen nyílt területen nyargaltak végig egy domb háta mögöl az elfoglalt erődig s az ólomeső a szó valódi értelmében csak úgy szakadt rájuk. De céljokat mégis sirtetlenül érték el. Az erőd belseje a sebesültek és halottak egész halmazával volt tele. Borzasztó látvány volt; a sebesültek és haldoklók minden segítség nélkül hevertek a földön elhagyatva, ott felede; senki nem ápolta őket és nem volt, ki sebeit bekötözze. Wellesley ezredes a vérázító lelkeflenségnek és hanyagságnak okát kérdezvén, egy oláh tiszt úgy magyarázta meg a dolgot, hogy az oroszoknak meg van hagyva, miszerint a sebesülteket abban a sorrendben vegykápolás alá, a melyben a sebesülések történtek. Minthogy pedig az oláhok azelőtt két nappal szintén borzasztó vereséget szenvedtek, a doktorok előbbi teendőktől még nem szabadultak meg. Az emberbaráti kötelességnek az oláh hadvezénylet valóban cinikus értelmezését és gyakorlatát lép-tette életbe!

Azt szokták mondani, hogy a harcztéri tudósítók kötelességük teljesítésében ritkán éri baj; sebet meg épen sohasem kapnak. E föl-tetés a jelen háboru alatt helytelennek bizonyult be. Már eddig is több hírlaplevezelő sebesült meg, s a többek közt így járt Wellesley ezredes, a „Scotsman” tudósítója is, midőn a griviczai erődből a most leirt látogatás után visszavonult; bokáját egy golyó meghorzsolta, de sebe nem volt veszélyes.

A „zsebkérdések” hete.

Bismarck idegei híres idegek. Azt mondják felölök, hogy nem is afféle végtelen finomságu, hajszálvékonyaságu érzékeny szálcacok, a minőknek az anatómia hirdeti a közönséges halandó ember idegeit, hanem valóságos sodronyköte-lek. Kiállanak ezek minden feszülést, s meg se rezzennek holmi földregésszerű megrázkód-tásokra.

Könnyű Bismarcknak Varzinban. De jött volna csak Budapestre, majd meglátónk akkor, csakugyan igaz-e, a mit az ő idegeiről a fáma beszél. Itt aztán igazán erős próba várakozott volna rájuk az utóbbi hetek alatt. Mi legalább annyira megéreztük a közelebbi események megrázkódttató hatását, hogy most mi nálunk minden embernek jut szerep az „Idegek” című elmés francia szindarabban.

A török-orosz párbaj dolgait nem is említ-jük már. Minden ember tudja, hogy ezek örökös rezgésben tartják nemcsak az egyes ember, hanem az egész világ idegszervezetét: a föld-kerekésséget körülhálózó távirásodronyokat. S a lázas izgatottság, melylyel a csatateréről érkező sürgönyöket a közönség hírlapszaktató kíván-csisága teszi, mindenki előtt ismeretes. — Azt is csak meglekésken tekinthük, hogy — Hugo Victor szerint — „a világ szíve”, Páris miként dobog, mi sorsot hoz Franciaországra október 14-ke, mely nap a választások nagy napja lesz, az a nap, mely dönteni fog nem csak a respub-

lika és a személyes kormányforma közti élet-kérdés fölött, hanem még a világesemények további fejlődésére is határozó lehet. — Három-császár-szövetség, Crispi utja Berlinbe, — az mind csak másodrendű dolog most. Ha nem is nagyobb, de közelebbi dolgok azok reánk nézve, melyek most a magyar közvéleményt oly állandó háborgatásban tartják.

A zsebkérdések. Mert hát ezek körül fog most a világ.

Először is fölmerült az a komolyan megfigyelendő kérdés: legyünk-e kapitalisták. Ime aranytálcán kínálkozik rá az alkalom. Minden embernek mód nyitattik, hogy hitelezőjévé lehes-sen annak, a kinek minden magyar csak adósa volt eddig: a hazának. Az ország kér kölcsönt és pedig nem a nagy harang módjára, de kam-fizet érte tisztességesen. Aranyban fizet oly kam-mat, mely ha félperczenttel magasabb volna: már uszora volna. Így azonban a hitelező nem uszoras, hanem hazafi, — pedig csak abban áll az egész hazafiság, hogy elhelyezzük tőlünk jövedelmezőleg és oly biztosan, hogy semmi veszély nem fenyegetheti, mert az adós egy olyan konzorcium, melynek csődbe esni, meg-bukni nem szabad soha: levén az mindnyájunk-nak édes anya, maga Magyarország.

Volt is nagy sürgés-forgás a pénzüvilágban. Már napokkal az aranyrenté-re hirdettet al-írasi határidő előtt közölték a lapok a történt jegyzéseket. A magyar pénzüintézetek, takarékpénztárak, bankok, alapítványok, egyesületek és tőkepenzesek siettek fölmondani kapitalisá-kat másból, s belefektetni az állam nyolczvan-millió járadék-kölcsönébe. Oly nagy volt az érdeklődés, hogy némely lap már fölkiáltott: „ni mily könnyű szerrel állithattunk volna fel önálló nemzeti bankot!” Közel tizenkét millió került ki Magyarországból magából egy-két nap alatt.

De ezzel még nincs vége sem az izgató mozgalomnak, sem pedig kivált a zsebkérdéseknek.

Az országgyűlés megnyílt. Egy oly ülés-szakra, melynél fontosabb még nem volt az 1867-kikiegyezés óta. Nem azért, hogy egy ország-gos képviselőre rájlesztették a titkos rendőrhör-dárok, a mi nagy lármát okozott szerte szét, de kivált az országgházban, — nem is azért, hogy egy tizenkett-rét forradalom verte félre a harangot, — habár mind a két esemény a szenzációsabb események közé tartozik s holmi uborkaidényben jó hasznát is venné az újságíró: hanem azért oly fontos az országgyű-lés mostan megnyílt időszaka, mert ezen kez-dődött meg ama nevezetes közgazdasági kérdé-sek tárgyalása, melyeket a tíz év előtti közjogi kiegyezés megoldatlan hagyott. „Egérnyelés”-nek nevezi egy újság ezt a munkát.

Heves, sőt viharos jelenetekre lehetünk elkészülve. A kormány javaslatai széles körben fognak találni ellenzést. „Vámközösség” — „külön vámtérület”, — ez az egyik jelszó, mely köré a pártok csoportosulnak. „Bank-közösség”, „Független bank” a másik. És aztán a mellék-jelszavak, minden egyes tárgynál: spirituuszál, czukornál, sörnél, bornál, gabonánál, posztónál, gyapjunál, minden egyes fél- és egész iparké-szitménynél, — kivétel, bevétel, tranzito — bruto, netto, — védvám, finansziális vám, — minimaltarifa, maximaltarifa, — vámvisszatér-ítés s a jó isten tudná, mi minden, körülkerítve tömérdek csoportjaitól a numerusoknak, melyek nagyobb elkeseredéssel zudulnak egymásra, osz-lopokban, szétszórt csatarendben, tömbökben, szuronysegezve, mint Plevnánál az ellenséges csapatok. Szerencse, hogy a numerusok olyan száraz teremtményei istennek, hogy vérök nincs: mert különben ehhez hasonló vérontást nem lát-tott volna még a világ, mint a minőknek a magyar

kínesekből zsákmányoljon. Azonban midőn e zsákma-nyolást végrehajjták, egyik mérnök megakadályozza, mire a montenegrói mérnök buvárkészületének léggó-...
E héten bocsúzott el a színházról egyik tehetséges tagja, Váldár Erzi „A kis menyecske” című operetben. A kisasszony a népszínházban kezdte pályáját, s tehetsége által hamar megnyerte a közönség tetszését, mely utolsó fölleptekor sokat tapsolt neki, és bokrétekben sem volt hiány. A népszínház személyzetében a téli időnyre sok változás történt, de — az eddigié után mondva — nem az előadások előnyére.

A Zichy Mihály képet: „A királyasszony Deák Ferencz ravatalánál” a bécsi műgyesület tárlatá-iban is kiállítják. Maga Ágost száz-koburg-góthai hercege, az egyesület elnöke kért Trefort miniszter-től erre engedélyt. A képet december végén viszik Bécsebe. Zichy Mihály e nagy műve mellett több kisebb festményét is kiállítja, mintegy bemutatva művészeti tevékenységét Bács közönségének, mely tudja, hogy mestere a bécsi Waldmüller volt.

A múzeum lépcsőházának képei, melyeket Thán és Lotz festettek, elkészültek. Ezek a magyar történelem egyes mozzanatait tüntetik föl a legrégebbi időktől 1848-ig. A feljártal szemközti levő képen, melyen Deák, Batthyány és mások vannak le-festve, Kossuth alakja is van feltüntetve, azonban nem látképpen, mint az először tervezve volt, hanem arczképen.

Közintézetek, egyletek.

A magyar akadémia okt. 8-iki ülésén Thanoffor Lajos értekezett a szemem tapasztalható gyula-dás tüneteiről s azon szervekről, melyeknél e betegség előfordul. Utána Krenner József ismertette a veres-patak aranylemezeket, s azok készvődését. A har-madik felolvasás az 1874-iki Borelli-féle üstökös pályájáról szól, s ez dr. Gruber Lajos és Kurländer Ignác, a központi meteorologiai intézet tagjainak műve, melyet Szily Kálmán olvasott föl, s egyzers-min a kiadásra is ajánlott. Az értekezők hosszas számítások alapján arra az eredményre jutottak, hogy az üstökös keringelési ideje 20,000 esztendő. Végül Szabó József értekezett a moraviczi sugaras serpentinről.

A párisi magyar egyület, mely most egy mende-kház építhetésére rendez gyűjtéseket, és erre nézve 100 frtos kötvényeket bocsátott ki, belátván, hogy az összeg befizetése most terhes, figyelmezteti a közönséget, hogy a végleges kötvény értékenek megfelelő 100 forintnyi összeget esetleg 25 frnyi havonkénti részletfizetés mellett is elfogadják. Az 1-6-25 frnyi részlet folyó október 31-ik, 2-ik rész-let november 30-ig, 3-ik részlet december 31-ig, 4-ik részlet 1878 január 31-ig fizethető be a hazai első takarékpénztárnál.

A „Franklin-társulat” magyar irodalmi intézet és könyvnyomda részvénytársaság okt. 7-én tartotta évi rendes közgyűlését Hunfalvy János elnöke alatt. Az üzleti jelentésből kiemeljük a következőket: A mult évi veszteség pótlása levonásával 39.341 frt 43 kr nyereményt mutat ki a lefolyt üzletév. A kiadói üzletben megjelent nagyobb irodalmi művek még mindig nem kelnek el a jogos várakozásnak megfelelőleg, ennek okát a magasabb és vagyono-sabb társadalmi osztály visszavonulásában látja az igazgatóság. Az ez évben kiadott könyvek előállítására 122.669 frt 65 kr-ra rug 37.525 frt 5 krral kevesebb mint az előző évben; ellenben az elárul-tás 177.889 frt jövedelmezett — tehát 9.642 frttal többet a mult évinél. A könyvnyomda forgalma 268.418 frt 39 krra meg, 2225 frttal többre az előző évnél. A hírlapkiadás jövedelme a mult évihez képest 13,360 forint javulást mutat, a hirdetési üzlet 2007 forinttal javult. A mult évi rendkívüli igazgatóság tagjai közül Arany László kilépnél, új választásról intézkedni és a szelvény beváltását 8 frttal eszközölni indítványozza az igazgatóság. A felügyelő tanács a számvizsgálatról jelentést téve, az oszlatékfizetést ajánlván, kéri az igazgatóság és a felügyelő tanács fölmentését.

A közgyűlés a jelentést tudomásul véve, egy-hangulag megadta a fölmentvényt. A tárgyszerzőt

harmadik pontját az igazgatóság indítványa képezte a részvénytörke leírását érdeklőleg: minden 200 frtról szóló részvényről 50 frt oly módon lenne leírandó, hogy ez által 200,000 frttal csökkentvén a részvénytörke, ezen összeg a társulat ingó és ingat-lan vagyonának értékleírására fordítandó. Az igaz-gatóság indítványát azzal indokolja, hogy a társulat alapításánál, 1873. tavaszán, oly értékebecslés fog-na mosítottott, mely ugyan akkor igazolt lehetett, de a mai viszonyok között tarthatatlanná vált. Venin-ger Vincze az indítvány jogosultságát belátja és nem találja igazoltnak egy helybeli nagyobb napi-lap erre vonatkozó kértelyét; a leírás sem a keres-kezelmi törvényekkel, sem az alapsabályokkal nem ellenkezik. A közgyűlés az igazgatóság ez indítványát is egyhangulag elfogadta és a válasz-tásból fogott. Az igazgatóságga Gyulai Pál, az irodalmi tanácsba Arany László és Heinrich Gusztáv, a felügyelő tanácsba Fuchs Gusztáv, Halász Imre és Trebitsch Ignác választattak meg.

Egyház és iskola.

Az ágost. evangélikusok egyetemének közgyűlése okt. 11-én nyilt meg Budapesten. Zsedényi Ede felügyelő ez alkalommal emelkedett szellemű beszé-det tartott, s végül a felekezeti szegény nép-tanítók jutalmazására minden egyházkerület részére 400 és így összesen 1600 frt ajánlott föl akkép, hogy ebből minden kerületben 8 néptanító jutal-mazzassék egyenkint 50 frttal; a hittanhangatók serkentésére pedig 100 aranyat ajánlott föl, ugy hogy abból négy hittanhangató, ki egy ágost. hitv. szegény lelkes vagy néptanító fia, és képessége, szorgalma, erkölcsössége által kitünteti magát, 25—25 arany jutalmat nyerjen. A közgyűlés zajos, hosszas éljenzéssel fogadta a beszédet és a nemes adományt. — Megemlítjük itt, hogy az ág. hitv. evangélikusok egyházkerületének küldöttsége b. Baldácsi Antalnál is tisztelettel, köszönetét fejezve ki a magyarországi összes protestansok részére tett nagyszerű adományairt.

Balesetek, elemi csapások.

Tűz a képviselőházban. E hó 12-én a képviselő-ház ülését egy baleset szakította félbe. Épen a szesz-adoról folyt a vita, s Wahrman Mór beszélt, mikor fél 2 óraker egyszerre nyugzágcs támadt az a karzaton, mit a karzat plafonjából felhalató füst okozott. Egy pillanat alatt az egész ház felg-rött helyéből: „tűz van!” A karzatok rögtön ki-ürültek; az elnök bezárta az ülést. A légfűtés vezet-ő csövétől, mely a karzati plafon koszoruja alatt húzódik el, tűzet fogott a stuktur dezakzátára, s a füst egy pár hasadékon elötört. Alig pár percz mulva megjelentek a tüzőltök a teremben s a karzati padló-deszkázátát felszaggatva, a stukturter lerom-bolva, a tűz féskérek rá akadtak; a mint a zsaratnak levegőt kapott, egy párszor fel-felesapott a láng, a falból kitorve, de rögtön eloltották. Nagybaj baj nem történt, legfeljebb egy vagy két napig nem lesz ülés, míg a megbontott falat kijavítják. A légfűtés készülékének alkalmasint meg volt repedve a vezető csöve, s a korom meggyulad-ván, ebből származhatott a veszedelem.

Színházadás Pápan. E hó 11-én hajnalban Pápan kigyult a három év előtt épített nyári színház, melyben még két héttel ezelőtt a székesfehérvári színházról miködött, és teljesen a lángok marta-léka lett. A színházban senki sem lakott és senki sem jart be; szándékosan gyujthattak föl. A tűz belülről, egyszerre négy helyen támadt, s az egész színházból egy darab ezölöp sem maradt meg. Sze-rencse, hogy az idő esendes volt, mert különben a közeli házak is menthetlenül elvesznek. A tüzőltök páratlanul ritka ügyességgel gátolták meg a nagy tűz tovább terjedését. A színház 8000 frtug volt bizo-sosítva. A vállalkozónak ez már második színháza, mely leég.

Mi ujság?

Törökország mivelődési törekvéséről érdekes fel-olvasást tartott Vánbéri a „Hungária” szálloda egyik termében a török sebesültök javára. Beveze-tőleg rövid visszajárást tartott a török nemzet fejlődésének történetére. A török nép, mely ma

Rumeliát és Kis-Ázsiát 12—14 milliónyi számban lakja, mikor először megjelent hódító fegyvereivel Kis-Ázsiában, nem volt több 25,000-nél, s onáall, a többi ázsiái népektől eltérő kulturája volt. A mű-velődés iránti érdek már hódító Szulejmán idejében megvolt a törököknél, s nem egy kiváló szellemet mutathattak föl. Az európai művelődés akkor kez-dett Törökországba szivárogni, midőn az első hajók szelték a Bosporus hullámait. E mivelődés egyik kiváló nyilvánulása a nizam-sereg szervezése volt, mely 1818-ban vette kezdetét és 1825-ben fejezte-t be. Ez azon sereg, mely most Plevnálánabért babérra tetőz. Az európai mintájú hadsereg szerve-zését a hivatalnokszereg európaizásása követte Mah-mud szultán alatt. Ez időben kezdtek szélesebb körökben utánozni (gyakran majmolni) az európai szokásokat. Később a nyelvet is reformálni kezdték, annyira, hogy az irodalmi nyelv a népnyelvtől igen lényegesen különbözik. És e század elején már nem volt ága a tudományok, mely egyes európai könyv-ek fordításával képviselve ne lett volna. Legna-gyobb változás szenvedett a közigazgatás; a kapik (hivatalok) európaias szinezetet nyertek, miniszte-rumok alakítottak stb. A krimi hádjárat megsze-hető befolyással volt a török társadalomra; a ki-esak szeret tettehe, francziál tanult, s a „franka” élt. Csak az a baj, hogy mindezt rohamosan történt. A felolvasó élénken tiltakozik amaz állítás ellen, mely szerint a török népeknek nincs képessége a mű-velődésre; a török tud művelődni s akar is, de tani-tója, Európa nem szeretettel, de határozott rozskara-ttal közeledett hozzá. Ha a töröknek tanulása közben nem kellett volna egyik kezét folyton a kardon tartani, bizonyára sokkal többre vitte volna eddig.

Az őszi lóversenyeknek különös érdekességet adott az idén Blaskovics Ernőnek legyözhetetlen „Kincsem” paripája, mely mind a két napon kiállt a gyepre, s aztán futott és győzött nagy könnyűsége-gel. A versenyeken jelen volt az udvar is, az első napon a királyné, unokanővérével Wallersee bárón-óval s ennek vőlegényével Larisch gróffal; a má-sodik napon pedig a király is. Október 7-én volt az első futtatás, nagy közönség jelenlétében. Az ered-mény ez:

A két évesek versenyén (400 db 10 frankos arany) futott tiz ló, s nyert b. Majthényi Lázló Violante“ja, második volt gr. Henckel „Phebe“-je. A 2000 frtos St-Leger-ben a „Kincsem”-nek hat versenytársa akadt, kiket a híres paripa eleinte nem is szorított, hanem egyszerre kivált közülük s nagy előnyvel nyert; második lett gr. Henckel „Prince Giles” ja. A mezei gazdák versenyében 14 mérköző volt; a 100 frtot Sáska Sándor ferenczvárosi gazda lóva nyerte, az 50 frtot Herédi István lóva Szolnokról, a 25 frtot Biró László Somogyból; mindnyájan rendes nyerek és a pesti gyepen. A Ritter-díjra (265 arany) csak két paripa versenyzett s b. Bethmann Sándor, „Pfeil“-ja nyerte. A „nagy handicap” (1000 frt) nyertesét hat paripa közül b. Bethmann „Roccoo“-ja, győzött kis előnyvel Gyürky Béla „Zsibója” ellen.

Október 9-én volt a második futtatás, a követ-kező eredményvel:

A 2000 frtos „Kladubi díj”-ra hét ló pályázott s első lett a gr. Sztáray János „Altoná”-ja. A 500 aranyos „Kaneza-díj”-at három versenyző közül a Blaskovics Ernő „Kincsem”-je nagy könnyedséggel nyerte el az id. gr. Henckel „Konotoppá”-ja ellen. A 2000 frtos „Import-díj”-ra három ló futott s első lett a b. Orczy Elek „Gangá”-ja. A 1000 frtos „akadályverseny”-ben három ló indult, de tulajdon-kép csak kettő versenyzett a legszívósabb kitarát-sal, s nyert egy fojhoszszal a gr. Esterházy örösöde-res névtelen paripája a Baltazzi Arisztid „Baby”-je ellen. A futamok az „eladó-verseny”-nyel értek véget. Futott a b. Orczy Elek „Czigánylegény”-e és a gróf Bombelles Károly „Castaway”-je; győztes az előbbi lett.

A király e hó 9-én Gödöllőre érkezett, hol a királyné is időz, s nemsokára megkezdődnek az udvari vadászatok. Rudolf trónörökös az utolsó napokban Svájcban utazott egy adjutáns kíséreté-ben, honnan e hó 12-én tért vissza Bécsebe. A jövő hét elején őt is Gödöllőre várják.

A vajda-hunyádi vár kijavítási munkálatai las-san folynak, mert nincs pénz. Az építés vezetője Piaczek Gyula, e napokban megsemmilléte a munká-latokat, hogy a legszükségesebb kiigazításokról intézkedjék, melyek megtételével aztán várni lehet jobb időkg. A Bethlen-erkyli kijavítása a legszük-ségesebb, ha nem akarják, hogy plafondja besza-kadjon.

Hetvenhárom éves házasság. Torontálmege Uj-vár községében egy öreg pár éldégl esőndesen, kiket már 1804. november 28-én egyesített a pap áldása Radán. A férfi Gillingér Mátysz, szegedi születésű, jelenleg 94 éves; a nő Okics Anna, rad-nai születésű, 90 éves. Mindketlen egészségesek.

Márnya a főváros határában. Buda-Ujlakon saját szőlőjében számbányát ültíván Lewis Charles angol, ez alkalommal kitűnő márványtelepre akadt, a mely-nek kiterjedése azonban még nincs konstátálva. A kutató munkálatok nagyban folynak.

Uj tébolyda építését határozta el a kormány. Ez 300 oly beteg számára lesz berendezve, a kik teljesen gyógyíthatlanok. A tébolyda a főváros kö-zelében épül.

Öngyilkosság. A budapesti „Pannonia” szállo-dában e hó 10-kén este Lederer József szentiványi végrehajtó, ki épen a vasútról érkezett, szobát nyit-atott. Ajtaja másnap délben is zárva lévén, feltör-ték, s Lederert szétzúzótt fövel, véreben találták. A pistoly, melyvel az öngyilkosságot végrehajtotta, oly erősen volt megtöltve, hogy szerzetét repedt, s kezéről ujjait is leszakgatta. Az asztalon egy font lőpor hevert, s ezer szerencse, hogy a lővés-ker szikra nem esett bele. Az orvosok véleménye szerint Lederer már esti 10 óraker hajthatta végre az öngyilkosságot.

Nagy Jakob ismeretes nevű tilinkó-művész a fővárosba érkezett, a telet itt tölti, s a tilinkó, furolya és angol cerceutinán oktatást ad. Lakása az „Orient” szállóban a kerepesi-uton van.

Dr. Lichtenberg Kornél jeles fiatal orvos vissza-tért külföldi utazásából, s most már állandóan Budapesten marad. Kileve hónapok át tanulmányozta a közokt. miniszterium megbízásából a leg-jelesebb külföldi egyetemeken a fülbajok különböző nemeit, s legkiváló a dohártya-feszülés szabályta-janságairól szerzett magának alapos speciális isme-reteket.

Dr. Bamberger híres bécsi belgyógyászati tanár az igen elterjedt Ferencz-József-keserivíz forrásról oda nyilatkozik, hogy hatásában minden budai for-rásvizet felülmul, és különösen kiemeli, hogy a Ferencz-József-forrásviznek még hosszas használa-nál sincs semmiféle káros hatása.

A háboru. A legkitűnőbb stratégista, az időjárás, intézi most a háborut. A harcstéri jelentések egy-szersmind meteorologiai följegyzéseket tartalmaz-nak: folytonos hideg eső; havazás; vihar a Dunán, a mi megromlatta a hidakat. Az uj vezérek tehát, kiket a háboru gyorsítására neveztek ki, még nem tehettek semmit gyorsan, s a Balkánban, Plevna körül, és a Lom mentében esőndesség van, mert az előlörök apró csatározásai most nagyon csekélyse-gek ahoz képest, a mit az izgatott hangulat vár: nagy esatát, mely a télire eldöntse, hogy megma-radhat-e a muszka hadsereg bolgár földön. Az euró-pai harcstér e pihenő-közét most Szerbia tölti be hadi productióval, s majd minden nap erősen elő-kéli, hogy holnap ő is megüzene a háborut. És nem is kételkedik senki, hogy megteszi, mert Oroszor-zágrá van szorulva a kis Szerbia segítségére. — Kis-Ázsiában már készen vannak a törökök a télire. Október első napjaiban Karsztól keletré ismét tel-jes erejével tört ki a harci erőreget, s visszazepert az oroszokat az Arpa határfolyóhoz. Az okt. 2-án, 3-án és 5-én folyt csatákban az oroszok vesztesé-geit Mukhtar pasa tizezer főre teszi; a törökök vesztesége is jelentékeny.

SAKKJÁTÉK.

932-dik számú feladvány Berger Jánostól. (A lejjebb rajnai feladvány-tornában első díjat nyert.)

Sakkjátság feladvány tábla. A tábla 8x8-es, a bábok a következőképpen állnak: Feltérő sávon (a8-h8): a8-ra Király, b8-ra Király, c8-ra Király, d8-ra Király, e8-ra Király, f8-ra Király, g8-ra Király, h8-ra Király. Második sávon (a7-h7): a7-ra Király, b7-ra Király, c7-ra Király, d7-ra Király, e7-ra Király, f7-ra Király, g7-ra Király, h7-ra Király. Harmadik sávon (a6-h6): a6-ra Király, b6-ra Király, c6-ra Király, d6-ra Király, e6-ra Király, f6-ra Király, g6-ra Király, h6-ra Király. Negyedik sávon (a5-h5): a5-ra Király, b5-ra Király, c5-ra Király, d5-ra Király, e5-ra Király, f5-ra Király, g5-ra Király, h5-ra Király. Ötödik sávon (a4-h4): a4-ra Király, b4-ra Király, c4-ra Király, d4-ra Király, e4-ra Király, f4-ra Király, g4-ra Király, h4-ra Király. Hatodik sávon (a3-h3): a3-ra Király, b3-ra Király, c3-ra Király, d3-ra Király, e3-ra Király, f3-ra Király, g3-ra Király, h3-ra Király. Hétdik sávon (a2-h2): a2-ra Király, b2-ra Király, c2-ra Király, d2-ra Király, e2-ra Király, f2-ra Király, g2-ra Király, h2-ra Király. Nyolcadik sávon (a1-h1): a1-ra Király, b1-ra Király, c1-ra Király, d1-ra Király, e1-ra Király, f1-ra Király, g1-ra Király, h1-ra Király. Feljegyzések: Világos indul s a harmadik lépésre mattot mond.

927-dik számú feladvány megfejtése.

(Minckwitz J.-tól.) Megfejtés. 1. Vh4—18 ———— d7—d6 (a) 2. Vd8—a8 ———— Kb5—c4 3. Ba7—a1 ———— Kc4—b3 4. Va8—a2 mat. (a) 2. Vd8—a7 ———— Kc4—b3 3. Vd7—a4 stb. Helyesen fejttették meg: Veszprémben: Fülöp József Gelsen; Glesinger Zsigmond. Sárospatakon: Gérecz Károly és Németh Péter. Miskolcon: Hartmann testvérek. Bolognara: Mayer Károly. Budapesten: Blau és Spitzer. K. J. és F. H. Marosvásárhelyt: Csapkés Árpád. Sarkodon: Márki és Nuszkek. A pesti sakkkör.

Szerkesztői mondanivaló.

A trombitás. Izetlen szóhalmoz, melyben törté-nelem, humor, frázis, pathos, minden össze van ke-verve, de mind a selejtesből. Valóságos ollapöttrida — alkotásaitva!

Szeptember végén. Vettük s adjuk; jó lesz októ-berben is. Budapest. Midt? — Kezdetben elég hitátzó; de a nyilvánosságra még nincs megérve. A versszakok ötödik sora kissé esetle, formailag be nem olvasott, fig-geléknek tetszik.

Saturnus gyűrűje. Az efféle kozmogonai allegorikai, csak nagyon erős költői kéz által alakítva, válnak élvez-hetőkké. Ennek ez nem sikerült. A másik, a kisebb lyrai vers, nehézségekben szenved. Egyébiránt mind a kettő-ben alaktalan a tehetség némi nyomaira, csak hogy még nagyon kezdetleges állapotban.

R. K. Az álomország... Az alkalmas előveendő kö-zé tettük.

Dies a nemeseknek. Az eredeti sem valami jeles; a fordításban még gyöngébb.

Előfizetési föltételek

VASÁRNAPI UJSÁG

POLITIKAI UJDONSÁGOK október—decemberi folyamára.

Negyedévre:

A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok 3 frt — kr. A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok „A Háboru-Kronika”-val együtt . . . 3 frt 50 kr. Csupán a Vasárnapi Ujság . . . 2 frt — kr. Csupán a Vasárnapi Ujság „A Háboru-Kronika”-val együtt . . . 2 frt 50 kr.

☞ Azon t. előfizetőket, kiknek előfizetése szeptember végén lejár, megrendeléseik mielőbbi beküldé-sére kérjük, nehogy évenyegek kezdetekor a lapok szét-küldésében fennakadás vagy zavar álljon be.

☞ T. előfizetőinket fölkerjük, hogy szivesked-jenek az előfizetés megújításánál, vagy a „Háboru-Kronika” megrendelésénél c z i m s a l a g j u k b ó l egy példányt a posta-utalványra ragasztva beküldé-ni, s minden reklamáziót és egyéb a szétkül-désre vonatkozó közleményeket a kiadó-hiva-talhoz küldeni.

A „Vasárnapi Ujság”-ból január elsőjétől kezdve teljes számu példányok még folyvást kaphatók, évenye-gyenként 2 frtjával, egyes háv füzetek 70 krjával.

A „Háboru-Kronika” cz. képes heti köz-löny lapjaink előfizetői májustól még mindig megren-delhetik. Ára egy hóra 20 kr., 2 hóra 40 kr., 3 hóra 50 kr., 4 hóra 70 kr., 5 hóra 90 kr., és hat hóra 1 frt, — május—december 1 frt 40 kr.

A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok kiadó-hivatala (Budapest, egyetem-utca 4. szám.)

HETI-NAPTÁR. Okt. hó.

Nap	Katholikus és protestans	Görög orosz	Izraelita
14 V 21 Kaliszt p.	6 20 Szerencs	2 B 20 Cyprian	7 B. J. el.
15 H Terézia	Adyga	3 Dienes	8 Seb. ét.
16 K Florent	Flórent	4 Hieron	9
17 S Hedviga, Gál	Hedvig	5 Karitíus 10 Fálbójt	
18 C Lukács evang.	Lukács	6 Tamás	11
19 P Alkantara Péter	Agnes	7 Sargius	12
20 S Vendel pástor	Vendel	8 Pelagi	13 S. Var.

Hold változások. ☞ Holdtölte 22-én 8 óra 47 perzkor regg.

Tartalom: Tizian (arckép). — A szegény leány vizgatásai. — Ne nyul! hozám (képpel). — Török-Örmény-ország és lakói (képpel). — A jelenkor robbanó szerái. — Servadac Hector kalandos vándorlása a naprendszer át. — Egyveleg. — Melléklet: Képek a harcstérről (három képpel). — A „szekkerések” hete. — Semmi sem uj a nap alatt. — A majtényi „fegyverlettel” történetéhez. — Irodalom és művés-zet. — Közintézetek, egyletek. — Mi ujság? — Halálhíreségek. — Adakozások. — Szerkesztői mondanivaló. — Nyilt-tér. — Hetinaptár.

Felolós szerkesztő: Nagy Miklós.

(L. Egyetem-tér 2. sz.)

Nyilt-tér.

Fálörvos dr. Lichtenberg Kornél tudományos utazásából a külföldről 9 havi távollét után vissza-tért és rendel mint ezelőtt Béla-utca 3. sz. 11—12-ig, 2—3 ig.

*Az e rovat alatt közlöttekért a szerkesztőség csu-pán a sajtótörvények irányában vállal felelősséget.

Key hatosor használtó petti sor, vagy annak helye egyszeri ligitálásnál 10 krajczár; többszöri ligitálásnál 10 krajczár. Bélyegdíj külön minden ligitálás után 80 kr.

HIRDETÉSEK.

Kiadó-hivatalunk számára hirdetőnyelket elfogad Bécsben: Habsburg-Stein és Vogler Wallfischgasse Nr. 10, Mosse R. Seilerstrasse Nr. 2 és Oppelik A. Wollzeile Nr. 22.

The Singer Manufacturing Co.

New-York (Amerika). Budapest, csak Váci-utca „a vastskóhoz.”
A világ legnagyobb varrógép-gyára

ajánlja a felülmulhatatlannak ismert eredeti Singer-féle új családi varrógépeket. Ára frt 50, 65, 71.
Minden készlettel tüzelés, fodorítás, vattázás, behajtás, sujtás-felvarrás, keskeny és széles szegés, zsinór-bevarrás szél- és ajour-varrás és zsinór-szegélyezésre stb.: mely egyszerű szerkezete miatt minden egyéb rendszerű fölött előnyvel bír; továbbá különlegességeket szabók, cipészek, nyergesek stb. eff. számára. 3680
Eladás kis összeg mellett részletfizetésre, vidékre is.
Fiókiüzlet: Buda, viziváros, fő-utca 52. szám, gróf Andrássy palota.

Budapest, csak Váci-utca

A legnagyobb szőnyeg-raktár,

valamint takarók, függönyök és butorszőveteket
a legolcsóbb gyári árak mellett
ajánlják

Az északosillaghoz
V. ker.
Dorottya-utca
2. sz.

Tottis és Kren
BUDAPEST.
Megrendelések legpontosabban fogantatottak.

Fiók-üzlet:
IV. ker.
Bécsi-utca,
Kristóf-tér sarkán.

A szegedi országos kiállításon érdeméremmel és a III-ik országos tüzoltógyűlésen Aradon a nagy arany és ezüst éremmel kitüntetve.

WALSER FERENCZ

első magyar gép- és tüzoltószerszám-gyár, harang- és érezőtödéje, ajánlja szabadalmazott új szerkezetű fecskendőit, tüzoltó-egyletek legénységi felszereléseit, vállalkozik kutak, szivattyúk és harangok készítésére, jótállás mellett a legjutányosabb árakon.
Különös figyelmébe ajánlja a nagyérdemű gazdaközönségnek, saját-készítményű és transatlantia szivattyús kutait és gyárának vízvezetékek teljes felszerelésére nagy figyelemmel külön felállított vizművészeti osztályát.
Mintaszerelesek, képes árlapok, kívánatra rendelkezésre állanak.
Elsőtelep Erdély és Románia részére: Kolozsvárt, belsőmenester-utca.
Minden addigi világtárlaton, haladás, jóízles és versenyképességéért, első díjakkal jutalmazva.

Figyelmeztetés és felvilágosítás!

Még soha nem keltett szépítőszert olyan fel-fűnést a hajnövekedést illetően, mint a **Winkelmayer-féle bojtörjányóker-esszencia**.

Műtán alig 15 éves fiatal emberek azáltal oly erős szakállt nyertek, mely különben csak későbbi korban, vagy éppen nem szokott bekövetkezni, és kopasz helyek a fején, hol már évek óta haj nem látszott, ismét sűrű hajjal lesznek föve.

Nem csoda tehát, ha sok hámítás és utazás fordul elő, és egy helybéli szőke ember is, összeháttehetően egy állami elbocsátott bolli szolgálóval valami vegyületet hasonló név alatt hirdeti, a közbensé megcsalatlására és félrevezetésére.

Még a „Wiener medicinische Zeitung” is egy nyilatkozik, hogy a bojtörjányóker-esszencia jó minőségben csak Winkelmayer-nél található.

Családok kikérülése végett, kérelmeket mindenki, miszerint mindent a Winkelmayer-féle bojtörjányóker-esszenciából, valamint a többi bojtörjányóker-készítményekből kérjen.

ÁRAK: Egy üveges bojtörjányóker-esszencia 90 kr.; egy üveges bojtörjányóker-esszencia 60 kr.; egy üveges bojtörjányóker-esszencia 40 kr.; egy üveges bojtörjányóker-esszencia 30 kr.; egy üveges bojtörjányóker-esszencia 20 kr.; egy üveges bojtörjányóker-esszencia 10 kr.; egy üveges bojtörjányóker-esszencia 5 kr.; egy üveges bojtörjányóker-esszencia 2 kr.; egy üveges bojtörjányóker-esszencia 1 kr.

10 ponti szétküldési raktár: J. Winkelmayer, Wien, 6. Bezirk, Gumpendorferstr. Nr. 159 u. Stumpfgr. Nr. 13. Budapest: Török J. gyógyszer, Károly-utca 7. Temesvár: Jancsics Ernő, gyógyszer, Kolozsvárt: Székely Miksa gyógyszerész, Csígyócs: Marcsa Nándor, gyógyszer.

Codein-melleczukorkák.

Elismert hatásuk a hökhurut, köhögés, rekedtség és elnyákosodás esetében; a gége kiszáradásánál nedvesítő gyanánt szolgálnak, a nyálka kiköptetését előmozdítják és a hurutos és tüdőbajokban enyhülést hoznak.
1 csomag ára 20 kr. o. é.
Főraktárak: Neustein Fülöp gyógyszerésznél Bécsben; Török József gyógyszer., Thalmayer és társa, Budapest; Sipőcz István gyógyszer. Pécsen, és a legtöbb gyógyszerárakban a birodalomban. 3841

Az ismeretes porosz Louisenglück

szalon-köszenét
50 kilogrammonként 1 frtnyi mérsékelt áron, s egész fuvarokban még olcsóbban, a zsákok ólombélyeggel ellátva, ajánlja a **Gutmann testvérek** köszémbányáinak budapesti eladási ügynöksége **ZWEIG LAJOS**, mérleg-utca 3. sz.

A FRANKLIN-TÁRSULAT

magyar irodalmi intézet kiadásában Budapestben (egyetem-utca 4-ik szám) megjelen: minden közzvársnál kapható.

NEMZETI NAGY KÉPES NAPTÁR 1878-ik évre.

Szépirodalmi és ismeretterjesztő tartalommal számos képpel.
Szerkesztő **ÁLDORIMRE**.
Tizedik évfolyam. — Ára füzve 1 frt.
TARTALMA: Naptári rész. — Nero fáklái (Sziemiradzki nagy czimképével). — Mester és tanítvány. 1 Gyulai Pál (arczképpel). — 2. Dömötör János (arczképpel). — Akit egy nemzet sirat, a Deák-mauzoleum (képpel). — Egy gyarmunkás életéből. (Igaz történet a minő sok van). — Nagy szellemek és nagy jellemek. Kosuth Lajos és Hugó Viktor (arczképpel). — Költő és diplomata (arczképpel). — Törökök és muszkák (képek szöveg nélkül). — Innen-onnan (vázlatok a szomszéd-ból és -ról). — A bolgárok-ról. — Konstantinápoly (7 képpel). — Vázlatok egy év történetéből. Mikó Imre gróf (arczképpel). — Szalay Ágoston (arczképpel). — Kecskeméthy Aurél (arczképpel). — A Petőfi-társaság. — Törökvilág Magyarországon (2 arczképpel). — Történeti mozaik. — Vegyesek. — Hasznos tudnivalók. — Magyarország czim-névtára. — Országos vásárok. — Naptári értesítő.

Angol társalgási nyelvtan iskolai és magánhasználatra.
Dr. Gaspey Tamás tanmódja szerint
a magyar nyelvhez alkalmazta
RANSBOURGH ZSIGMOND
az angolnyelv magántanára a budapesti állami főreáltanodában és több polgári iskolában
Ára füzve 2 frt 80 kr.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: egész évre... 12 frt, fél évre... 6 * Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: egész évre... 8 frt, fél évre... 4 * Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: egész évre... 6 frt, fél évre... 3 *

42. szám. — 1877. Budapest, október 21. XXIV. évfolyam.

LEVERRIER.

(1811—1877.)

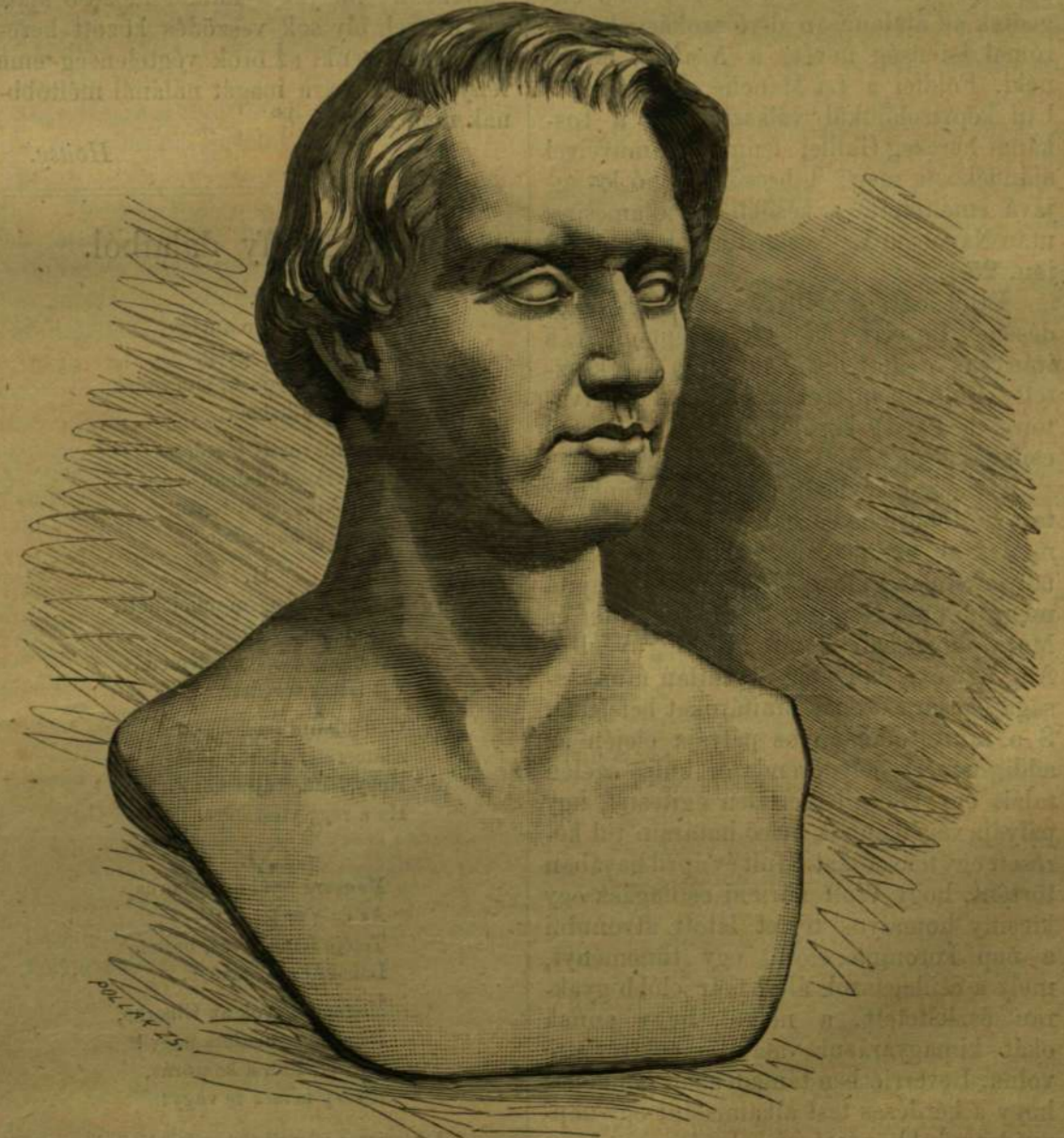
ELVONT tudományok fölfedezései csak ritkán vannak hatással a nagy közönségre, mely rólok rendszerint másodkézből értesül, s valódi jelentőségüket megítélni sem mindig, vagy csak idők múltával képes. Csak kevés tudósnak jutott a szerencse, hogy kutatásai eredménye szélesebb körökben leljen méltánylatot, s még kevesebbek, hogy ezt még életében meg is érhesse. E kevés szerencsések közé tartozott a párisi csillagvizsgáló közelebről elhalt igazgatója: Leverrier.

LEVERRIER Orbán János József St.-Lóiban született 1811. márczius 11-kén. Iskoláit részint szülővárosában, részint Caenban s Párisban végezte; magát a mérnöki pályának akarván szentelni, Párisban a politechnikumnak volt hallgatója. Mint végzett mérnök a dohányjövődéknél kapott hivatalt, s új foglalkozása inkább a chemia felé terelvé, több vegytani értekezést irt, s egy nagyobb munkát a phosphorról és vegyeiről. Különösen utóbbi munkája tanári állást szerzett neki a Collége Stanislas-n, hol a vegytannak örökre búcsút mondv, a csillagászati számításoknak adta magát. Leginkább a bolygók háborgatásai vonták magokra éles figyelmét, s elhatározta előre kiszámítani mindazon kisebb eltéréseket és rendellenességeket, melyeket a naprendszerünkhöz tartozó bolygók egyébként már meghatározott pályái szenvednek. Ki is számítá e háborgatások nagyságát a Naphoz legközelebb eső bolygóra, a Merkúra nézve, s ezen műve az egész tudományos világ figyelmét felé fordítá. A párisi csillagászati évkönyv dolgozó társul hívta meg, s az akadémia az elhunyt Cassini helyére tagul választotta 1846. januárban.

A tudományban korszakot alkotó működése azonban csak ezután kezdődött voltaképp. Arago, a párisi csillagvizsgáló akkori igazgatója felszólítá, hogy ugyanazon számításokat, melyeket a Merkúra vonatkozólag tett, alkalmazza a Naprendszer legszélsőbb bolygójára, az Uranusra is. Az Uranus pályája már előbb nevezetes

szabálytalanságokat mutatott, miknek okát nem tudták megfejteni. Bouvard francia csillagász már 1829-ben ugy nyilatkozott, hogy talán egy ismeretlen égitest gyakorol az Uranusra vonzást, s kényszeríti szabad pályája odahagyására; Bessel, a königsbergi csillagvizsgáló igazgatója pedig (1840.) azon reményét fejezte ki egy Humboldt-hoz irt levelében, hogy ezen há-

borgató égitestnek nagyságát is ki lehetne talán számítani.
Leverrier 1845-ben kezdte el az Uranus háborgatásait számítani, s már ugyanazon év novemberében jelentette az akadémiának, hogy a háborgatások kimagyarázására az eddig ismert okok elégtelenek, s hogy csakugyan fel kell tenni egy az Uranushoz közel eső égitest létezését.

LEVERRIER. (PRANDIER MELLÉSZOBRA UTÁN.)